

[Christmas Møller.]

kan jeg paaberaabe mig en af de fornemste og bedste Mænd i liberal Politik, i den Politik, som den højtærede Udenrigsminister jo mener at han er en Fortsætter af. Det er hans gamle Kollega fra det store Ministeriums Tid, fra det beundringsværdige Ministeriums Tid, som efter hans eget Udsagn har udført en Gerning som intet andet Ministerium her i Landet. Det er daværende Handelsminister Christopher Hage.

Naar man ser paa hele hans Indstilling overfor Forsvarsspørgsmaalet, vil man kunne gaa tilbage til 1882. Af en stor Tale, han holdt i December 1882, vil man kunne se, hvordan hans Indstilling har været af lignende Karakter som den, vi har givet Udtryk for her. Historisk rigtigt er det vel at oplyse i samme Forbindelse, at det berømte „Hvad kan det nytte?“ aldeles ikke begyndte som et Spørgsmaal om, hvad det kunde nytte at forsvare dette Land. Nej, det begyndte i Virkeligheden med Christopher Hages Ord: Hvad kan det hjælpe? Hvad kan det hjælpe? sagde Christopher Hage i 1882. Lad os søge helt tilbage i dette Spørgsmaal, som har voldt saa stor Strid, og som der har været saa megen Uenighed om: Hvad kan det hjælpe? hvad skal det hjælpe? hvordan skal det ordnes?

Jeg har Lov, synes det mig, Lov til at paaberaabe mig Christopher Hages Tale den Gang, hvor han i høj Grad pegede paa det nordiske Fællesskab og en Samvirken mellem de skandinaviske Lande. Jeg kan gøre det med en ganske anden Ret nu, end man kunde tidligere. Jeg siger, at jeg har Lov til at paaberaabe mig dette, for i 1928 har Christopher Hage i „Nationaltidende“ udtalt sig om Forsvarsspørgsmaalet. Jeg beder om den højtærede Formands Tilslædelse til et Par ganske korte Citater.

„I den Henseende har jeg altid staaet paa det Standpunkt, at hvor stor eller hvor ringe Betydning det Forsvar, vi kan stille paa Benene, end kan have, saa er det dog altid at foretrække fremfor demonstrativt at give op. Det lønner sig ikke.“

Se, hans Erfaring fra det andet Ministerium Zahles Tid maa jo være af en anden Karakter end den højtærede Udenrigsministers.

Man kan pege paa, hvordan der i den sidste Tid har lydt adskillige Udtalelser i Skandinavien i samme Retning som de Udtalelser, der er faldet her fra konservativ Side. Jeg kan fremhæve, hvordan i 1924 Sveriges daværende Udenrigsminister Marks von Würtemberg udtalte:

„Fra svensk og ogsaa fra et mere almindeligt Synspunkt burde det være tilladt at haabe, at ogsaa vore nordiske Nabolande vil forstaa at bevare deres Selvstændighed. En Prissigelse af denne eller en Nedsyning til faktisk Afhængighed af en Stormagt vil, hvilket af vore Nabolande det end gælder, medføre en Svækkelse af hele Norden og give Anledning til den dybeste Beklagelse.“

Jeg ved saare vel, at man paa dette Omraade bevæger sig forsigtigt, at man ikke kan faa bestemte Udtalelser om et Spørgsmaal, som til syvende og sidst maa være et indre dansk Anliggende; men derfor har man ogsaa Lov til i den Maade, hvorpaa hele dette Spørgsmaal diskuteres, at sige, at disse Vidnesbyrd er et Vidnesbyrd, som vender sig mod den isolerede danske Afrustning, taler for de Betragtninger, vi har gjort gældende. Ja, jeg tror, man har Lov til at sige, at den almindelige Mentalitet, først og fremmest i et Land som Sverige, aldeles ikke vilde kunne forstaa den danske Afrustning i 1929 set paa Baggrund af Begivenhederne i 1920.

Og jeg beder endelig overvejet, om man virkelig fra dansk Side, fra den nuværende danske Regerings og fra det nuværende Flertals Side, vilde stille sig paa et tilsvarende Standpunkt, hvis disse Udtalelser, som vilde have haft en ganske anden officiel Karakter end en Henstilling fra et politisk Parti, var kommet fra svensk eller norsk Side, om man saa ikke havde været villig til at gaa ind i en saadan Samvirken.

Jeg vender mig derefter til de Bemærkninger, den højtærede Udenrigsminister gjorde til mig angaaende min Paa-visning af Forskellen mellem den højtærede Udenrigsministers og den højtærede Statsministers Tale før og nu, i Genève og hjemme. Jeg forstod paa den højtærede Udenrigsminister, at han i Virkeligheden var noget vred, men at han tog det sagtmødt og venligt og spurgte mig, om jeg virkelig havde forstaaet, hvilken Beskyldning det var, jeg rettede imod ham. Ja, det har jeg, det skal jeg svare den højtærede Udenrigsminister. Jeg er meget vel klar over, at der i hele denne Betragtning overfor baade Udenrigsministeren og Statsministeren og overfor Flertallet i dette Ting ligger en Anklage for Tvetungethed, men den synes det mig ogsaa er i høj Grad underbygget.

Naar den højtærede Statsminister, som desværre ikke er til Stede, har stillet sig paa det Standpunkt, som han har, at han